

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.

Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD

Waterkant No 1, Overzijde.

DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—

Afzonderlijke nummers fl. 0.15.

Prijs der Advertentien van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Kunstzin en liefdadigheid vóór de Hervorming.

Niet tevreden met den Heer een Huis te bouwen, eischte men dat dit heiligdom tevens de prediker zou zijn van een hooger leven, dat het de leer en de overleveringen van het christendom zou verzinnebeelden, alle voorwerpen der godsvrucht zou voor oogen houden. Het christelijk geloof dreef er toe aan, om de plaats, waar de Heiland woont en in liefde en genade Zich met de menschen vereenigt, waar de geloovige schare in gebed en godsvrucht zich ten Hemel verheft, met het schoonste en schitterendste wat de aarde aanbiedt en de ziel kan verheffen, op te luisteren en te verheerlijken. Hiermede was door den godsdienst de roeping van schilder- en beeldhouwkunst aangewezen. Aan dit doel wijdde de Keulse school grooten deels haar palet, hebben vele meesterstukken van Memling, Van der Weijden, Schongauer en anderen hun ontstaan te danken, meesterstukken, waarin een waar en diep godsdienstig gevoel zoo zuiver mogelijk wordt werkzaam. Koor- en predikstoelen, altaren, grafmonumenten, doopvonten boden den beeldhouwer overvloedig gelegenheid om den rijkdom en de stoutheid van zijn genie ten volle te doen schitteren, terwijl grond- en zilvermid kunst beproeiden aan kelken, reumonstransen, ciboriën en ander gewijd vaatwerk. Betrekkelijk zeer weinige hunner kunstwerken zijn het vandalisme der 16de eeuw ontkomen, zij vielen onder den moker van het beeldstormend grauw of verdwenen in den smeltkroes der vorstelijke roovers, maar, wat ons nog rest, vervult ieder met de hoogste bewondering. Men gevoelt, dat de godsdienst, die aldus kunstenaars inspireerde, zelf krachtig moest leven. Eenzelfde levensstroom deelde zich mede aan de kloosters, waar de Duitse kunst was grootgebracht. Vele monniken zien wij penseel, graveerstift of beitel ter hand nemen; bouwmeesters van naam waren: Cisterciënsers, Benedictijnen, Dominicanen, welke laatste te Straatsburg

eene bouwkunstige school hadden. Een anderen Fra Angelico bezat Duitschland in den godvreezenden Jacobus Griesinger van Uim, († 1491) die de glasschilderkunst door nieuwe uitvindingen volmaakte, eene kunstschool stichtte, wegens zijne heldhaftige deugden zalig verklaard en als patroon der glasschilders vereerd werd.

De verhevenste openbaring van dit godsdienstig leven was de liefdadigheid, de christelijke deugd bij uitnemendheid. Armenzorg van wege den staat of de gemeente was onbekend. De hospitalen, wees- en gasthuizen waren zoo ruim met legaten bedeeld, ontvingen van de godsvrucht der geloovigen zoovele en zoo milde giften, dat de armen rijkelijk van alles konden worden voorzien, zonder jaarlijksche toelagen of huiscollecten. Luther zelf moest deze milddadigheid tot zijne schaamte bekennen: „Im Papstthum war „Jedermann barmherzig und milde, „da gab man mit beiden Händen „fröhlich und mit grosser Andacht.“ — „Da schneite es zu mit Almosen, „Stiften und Testamenten.“ — „Unsere Eltern und Vorfahren, Herren „und Könige, Fürsten und andere „gaben reichlich und mildiglich auch „zum Ueberflus zu Kirchen, Pfaffen, „Schulen, Stiften, Spitalen.“ — De gildenbroeders droegen „um Christi „und seiner Heiligen willen“ niet bedachten ook „brüderlich“ de andere armen. Bij de jaarlijksche gildefeesten mocht een ruime bedeling der armen niet ontbreken. Menig huis, waar wezen, zieken, ouden van dagen nog heden een gelukkig onderkomen vinden, werd van de pennningen der gilden gesticht. Het aantal „werk- und wohlthätige Brüderschaften arbeitender Leute“ was zeer aanzienlijk; te Lübeck waren er zeventig, te Keulen ongeveer tachtig, te Hamburg meer dan honderd. Hieruit blijkt, dat de liefdadigheid in alle standen ijverig beoefend werd. Geen wonder was het, in steden, zoo groote als kleine, lazaretten en gasthuizen met rijke inkomsten aan te treffen, wanneer zelfs de kleinste dorpen hun leprozenhuis hadden. Aan de kloosterpoorten bovendien

ontvingen dagelijks duizenden spijs en klederen, terwijl talrijke geestelijke orden en vereenigingen zich aan de verpleging der zieken en de verzorging der behoeftigen hadden toegewijd.

Nog zouden wij kunnen wijzen op de vele drukbezochte bedevaartplaatsen, op de talrijke geestelijke broederschappen, vooral van den H. Rozenkrans 1); doch wij meenen voldoende te hebben bewezen, dat de godsdienstige toestand van Duitschland vóór de Reformatie lang zoo bedroevend niet was, als men dikwijls voorgeeft; dat er volstrekt geen Egyptische duisternis heerschte, voordat Maarten Luther het licht zijns Evangelies ontsak. Wij herhalen: er waren schromelijke misbruiken op godsdienstig gebied; bischoppen, kloosterlingen, priesters leefden dikwijls niet overeenkomstig hun staat, maar deze misbruiken werden opgewogen door het heilig, voorbeeldig leven van anderen; te genover hebzucht, wereldsgrijndheid, eigenbaat schitterden vrijwillige armoede, edelmoedige onthechting, heldhaftige zelfverloochening. Voor den geschiedschrijver is het onvergeeflijk dit te verzwijgen, alleen de schaduwzijde te toonen, en deze liefst zoo donker mogelijk als zij dienen moet tot achtergrond van den diep verguisden Dominicanen Johann Tetzel.

1) De eerste Rozenkransbroederschap werd in het Dominicanerklooster te Keulen door den prior Jacobus Sprenger opgericht in 1475. Frederik III met zijn hof, benevens de keurvorsten, waren de eersten, die zich in de broederschap lieten opnemen; na hen volgden binnen weinige jaren honderdduizenden geloovigen uit alle streken van Duitschland. — Coppenstein. De Fratrum Rosarii lib. III. Coloniae 1613.

De heldenmoed van een vlieger.

Onderofficier Walter Mouton had Depage, zoon van den beroemden heelmeeester, zelf sergeantmajoor bij de artillerie, als waarnemer meege-

nomen op een vlucht boven de Duitse linies. De mannen kregen opdracht op ternaauwernood 1300 meter hoogte boven Eessen, op drie en een halven K. M. ongeveer beoosten Dixmuiden hun slag te slaan. Op 3000 meter van hen vloog luitenant Hanciau van de genie vlak langs de wolken. Om kwart voor elf bemerkte hij plotseling op eenige kilometers vóór hem een smal deel van vijf machtige Duitse vechtvliegtuigen van de Albatros-soort. Luitenant Hanciau stuurde op zijn kameraden aan, daalde tot hun hoogte, waarschuwde Depage voor het gevaar. Daarna steeg hij weer en nu ging het recht op de Albatrossen aan. Hij stortte zich midden tusschen de tegenstanders en viel hen om beurten met machinegeweervuur aan. Na enkele minuten had hij het luchtsmaldeel verspreid; de vijf toestellen namen in de wolken de wijk. Hanciau keerde daarop terug om opnieuw wacht te houden. Hij begon weer boven Eessen te vliegen en het vuur der Belgische batterijen te regelen.

Nog een spannend luchtgevecht.

Den 18n Augustus, om 9 uur in den ochtend, vlogen twee geallieerde vliegtuigen ten Noorden van Dixmuiden. Ze regelden het geschutvuur. Een van de vliegtuigen, een Fransch, luitenant der artillerie, die zich reeds 15 maanden resp. als bestuurder van een vliegtuig en waarnemer aan het Vlaamsche front hebben onderscheiden. Plotseling ontdekte luitenant Tousaint een smal deel van negen vliegtuigen, die als Engelschen waren vermoed. De Belgische officier-waarnemer geloofde met een Britsche luchtpatroole te doen te hebben en ging door met zijn werk.

Nadat dit was afgeloopen, keerde het Fransch-Belgische toestel terug, toen machinegeweervuur losbarstte. De negen vliegtuigen waren Albatrossen, die zwenkten om dan de geallieerden te omsingelen. Daarop vloog het toestel van den leider van het Duitse luchtsmaldeel tot op 50 meter nader. Luitenant Tous-

saint beschoot het vijandelijke vliegtuig en raakte het. Het zwenkte en bood zijn flank aan het Fransch-Belgische toestel. Een tweede salvo velde het. Aanstands opende luitenant Tousaint het vuur tegen een anderen vijand, maar de Duitse vliegers namen, toen ze hun aanvoerder zagen vallen, de vlucht, ofschoon ze acht tegen één waren.

De strijd duurde anderhalve minuut. Een ander gevaar bedreigde daarop de vliegers der geallieerden; de kogels der Duitschers hadden den benzinebak doorboord. De vloeistof dreigt er uit te loopen en het toestel in brand te doen vliegen. Met zijn handschoenen en zakdoek stopte luitenant Tousaint de openingen dicht. Luitenant Manceron wist in zweefvlucht binnen de Belgische linies neer te komen. Het toestel was door 32 kogels getroffen, die het deerlijk hadden gehavend.

De betekenis van granaattrechters.

Bij het lezen van de mededeelingen betreffende het jongste offensief in Vlaanderen, hebben velen zich mogelijk afgevraagd wat granaattrechters nu zoosel te betekenen hebben in den loopgravenstrijd, te meer omdat de Duitse legerberichten daar zooveel gewag van maakten. De militaire medewerker van de N. O. C. vertelt daarover o.m. de loopgraven vervangen. Af naar de projectielen waaraan zij hun bestaan te danken hebben, bezitten zij een afwisselenden omvang en diepte. Zeer zware granaaten slaan trechters van 20 en meer voet diepte en breedte. Naar de aanwezige ruimte wordt de bezetting bepaald, welke van 30 tot 3 man kan variëren. De aldus verspreide groepen van strijders zijn geheel aan zichzelf overgelaten, daar gevechts- en vuurleiding hier ten eenenmale uitgesloten zijn. Rijkelijk met mitrailleurs voorzien, zijn deze bezette trechters steunpunten, ja kleine forten geworden. Terwijl enkele hunner worden vermeersterd, kunnen andere zich nog best verdedigen.

Daaraan ontleenen zij een verbaazend weerstandsvermogen; boven-

Spaansche Kolonisatie.

Over het algemeen heerscht er een, laten we het maar noemen, minder gunstige meening over de Kolonisatie der Spanjaarden. In den laatsten tijd echter wordt tegen deze opvatting verzet aantekend en wordt het oordeel aangehaald van hoogstaande personen, die de kolonies der Spanjaarden bezochten en na eigen onderzoek er heel anders over dachten. In plaats van te smalen op de kolonisatie der Spanjaarden, hebben ze geen woorden genoeg van lof en bewondering voor dit prachtwerk der beschaving.

Zulk hooggestemd geluid verschilt zoozeer van den lagen toon waarop men tot dusverre over Spanje's koloniën sprak, dat wij het der moeite waard achten, het op te vangen en aan onze lezers over te brengen. Menigeen zal door de waarheid der feiten gedwongen worden zijn oordeel te wijzigen.

Naar aanleiding van verschillende Persberichten schrijft *De Tijd*.

Als er één volk leeft, dat overzeesche koloniën tot ontwikkeling heeft weten te brengen, dan is het 't Spaansche; als er een Staat is, wiens koloniale politiek, waarvan men thans vordert, dat zij een ethisch, een meer geestelijk dan stoffelijk doel zal najagen, den toets der werelderitiek kan doorstaan, dan is het de Spaansche Staat. Zulks getuigt de jongste geschiedenis der Philippijnen, het deel van Insulinde,

dat niet in handen van de Republiek der Vereenigde Nederlanden viel, maar tot voor korten tijd door Spanje is beheerd. Er werd toen in de wereld geroepen, dat het heil voor de Philippino's was aangeboren. De wakkere Noord-Amerikanen, die niet onder de plak zitten van de „priesterkaste“ zouden de rijke eilandengroep en zijn ongelukkige slavenbewoners eerst tot ontwikkeling brengen! De Amerikanen kwamen, de Amerikanen zagen en... de Amerikanen werden overwonnen. Zij moesten bekennen, dat zoo iets, als zij op de Philippijnen ontdekten, nergens in eenig koloniaal gebied ter wereld te bekennen was. Hoe de Spanjaarden er hadden huisgehouden?

Och, laat men onzen professor Kern erop nalenzen, die in 1891 in het Indisch Genootschap tot aller verbaazing mededeelde, dat over de geheele eilandengroep door de Spanjaarden een volledig stelsel van hooger-, middelbaar- en lager onderwijs was ingericht ten behoeve van de inboorlingen. De Universiteit te Manila, die reeds dagteekent uit de 17e eeuw, telde in 1884/85 ongeveer 1000 studenten en toehoorders, van welke 400 in de medicijnen, 232 in de rechten, 100 in de pharmacie en 65 in de theologie. Er waren op de Philippijnen van Staatswege opgericht twee colleges en een atheneum met tal van scholen voor de algemeene vakken, die bij het middelbaar onderwijs behoorden. In 1877 waren er ruim 1000 lagere scholen voor jongens en 600 voor meisjes, waar onderwijs werd gegeven in de landstaal naar gelang van de streek, en

waar overal ook de beginselen van het Spaansch werden onderwezen.

Zeven jaar, nadat het veel gesmaakte bestuur der Spanjaarden over de Philippijnen had plaats gemaakt voor dat der Amerikanen (het „Handelsblad“ herinnerde er onlangs aan), zei Taft, de toenmalige Minister van Oorlog der Vereenigde Staten, bij een bezoek aan Manila in 1905, het zich tot een plicht te rekenen om te zeggen, dat de Spaansche de eenige natie was geweest, in staat om een tropisch volk vatbaar te maken voor een opleiding tot zelfbestuur.

En dat zelfbestuur, niet waar, is het eigenlijke doel, dat een koloniseerend volk voor zijn koloniën moet wenschen. Een zelfbestuur, dat de Philippijnen nu van Amerika gekregen hebben, zij het dan ook nog onder een aantal beperkingen.

De hulde, door den eerlijken Taft aan het voormalig Spaansch bestuur gebracht, had dit (wij citeeren nogmaals het „Handelsblad“) „in hoofdzaak te danken aan de nagenoeg algemeene verbreiding van het Christendom, waarvan de waarde als beschavingsfactor juist op de Philippijnen duidelijk wordt gedemonstreerd. Behooren niet de bewoners van de zuidelijke eilanden, waar de Islam postvatte, en van de bergstreken van Noord Luçon, waar het heidendom stand hield, te zamen echter slechts 6 pCt. van het bevolkingscijfer uitmakend, tot de meest achterlijke bevolkingsselementen van den archipel?”

Om volkomen correct te zijn had het „Handelsblad“ moeten doen uitkomen, dat het Christendom hier

het Catholicisme is, gebracht door de Spaansche kloosterlingen, dezelfde onheilaaibrenge invloed dus, die over Nederland kwam door Wilibrord en Bonifacius en de overige leden der „priesterkaste“.

Welke is nu de troebele bron waaruit de verkeerde meening over Spanje's kolonisatie zoo algemeen geput heeft?

In de laatste tientallen jaren van de Spaansche regeering over de Philippijnen werden daar een zeer ongunstige meening en vijandige geest aangekweekt tegen de Katholieke Kerk en hare enige vertegenwoordigers van ouds, de Spaansche kloosterlingen-missionarissen. Na een tijd broelsels sloegen die meening en die geest over in een algemeene omwenteling tegen Kerk en Staat, men weet met welk gevolg.

Door wie werden die meening en die geest aangekweekt en die omwenteling bewerkt?

Door de Spaansche vrijmetselarij. Brokstukken van die ongunstige meening waaiden over naar Europa en Amerika en zelfs Katholieken luisterden er soms naar en namen 't aan voor goede munt. 't Worde echter niet vergeten: ze zijn van het zelfde maaksel en uit dezelfde fabriek als al die vertelsels, die aangaande kloosters, hunne scholen enz. enz. in Frankrijk en in België verspreid worden, b.v. ten tijde der verkiezingen, bij het aanhangig zijn van zekere politieke vraagstukken en als openbare meening moet bewerkt worden.

Om ook eens iets anders te laten hooren, vertalen wij hier uit het tijdschrift „Amerika“, afl. November, verschijnend in New-York, eene rede

van pater Ph. M. Finegan S. J., Amerikaan, die de laatste 6 of 7 jaren op de Philippijnen werkzaam is geweest en nu tijdelijk in de Vereenigde Staten verblijft om ondersteuning te vinden voor zijne menigvuldige werken.

Pater Finegan spreekt als volgt:

Het is mijn plan bij het beschrijven van het werk, door de Katholieke Kerk op de Philippijnse eilanden verricht, mijne aanhalingen te putten bij schrijvers, die ernstig deze zaak behandeld hebben. Daarenboven om alle achterdocht aan partij-kleuring te vermijden zal ik alleen getuigenissen aanhalen van schrijvers, die niet-Katholiek zijn, met ééne uitzondering, n.l. van Legaspi.

Sawyer, een Engelsch schrijver, die 14 jaren in de eilanden doorbracht, zegt het volgende: „De tijd der Spaansche regeering over de Philippijnen werd met de donkerste kleuren geschilderd en meedoogenloos veroordeeld. Vooruitgang en Spaansch schijnen bij sommige schrijvers eene tegenstrijdigheid, en dit boeken zij zonder het minste, nochtans met recht verwachte, bewijs. Met betrekking tot de kloosterorden, die zulke gewichtige rol gespeeld hebben, vindt men bij die schrijvers ternaauwernood een enkel gunstig woord. En toch zij zijn het, die de Philippijnen een lang eind ver gebracht hebben op den weg der beschaving.“

Laat mij rechtvaardig en billijk zijn: Welke Engelsche, Fransche of Hollandse bezitting, door inboorlingen bewoond, kan vergeleken worden bij de Philippijnen, gelijk zij waren tot 1895?”

dien kunnen zij met golfijzer overdekt, met daarop een aardlaag, snel schervrij worden gemaakt. Dan worden het de beruchte „mitrailleurnesten”, waar de aanvallen voorbij stormen om van daaruit in den rug beschoten te worden; een tactiek, welke de Duitschers ook nu weer tegen de Engelschen hebben gebezigd. Nest voor nest, trechter voor trechter moet dan met handgranaten worden bestrooid en met vlammen worden bespoten, totdat daarin alle leven is uitgebluscht. Eigenaardig is, dat zelfs urenlang roffelluur aan de trechterbezingen weliswaar zware, doch volstrekt niet vernietigende verliezen toebrengt. Enkele honderden meters achter het trechterveld ligt pas de eigenlijke hoofdweerstandslinje; de trechterbezing is slechts de bezitting van het vóórterrein en dus zwak.

Die vechtsstelling heeft gebetonneerde geschutstellingen, schuilplaatsen enz., die over het geheel dekking tegen het zwaarste kanonvuur geven.

Ook deze betonstellingen zijn zelf standig en moeten zich ook blijven verdedigen, nadat daarover de vijandelijke stormaanval is heengebruischt. Talrijke van dergelijke verdedigingstelsels volgen elkaar in het door de Duitschers versterkte landschap op.

Vrij België.

Japan en het Vaticaan.

Binnenkort zal, gelijk men weet, een Japanische missie het Vaticaan bezoeken om den H. Vader een eigen handig schrijven van den Mikado te overhandigen.

Dit is de eerste maal, dat een deputatie van het Rijk der rijzende zon naar den H. Stoel werd gezonden. Het gaat echter niet om diplomatieke aangelegenheden, doch om een reeks vragen van ander karakter.

De Japanische regering wenscht namelijk met den Paus een overeenkomst met betrekking tot de talrijke onderwijsinrichtingen die in Japan door Jezuïeten en Dominicanen zijn opgericht, en onder bescherming van de Japanische wet staan. Deze Katholieke scholen, werden door Japanse kinderen der hogere standen vlijtig bezocht, wijl het onderrecht belangrijk beter is, dan op de inlandse scholen. Dat de Japaners geen aanstoot nemen aan het godsdienstverschil volgt hieruit, dat zij geen eigenlijken nationalen godsdienst bezitten. De Japanische regering staat, en hoort den wensch nog meerdere van gelijken aard opgericht te zien, een wensch, waaraan de deputatie van den Mikado op het Vaticaan uitging zal geven.

Begravenisverordening.

Slot.

Art. 31.

Een graf mag niet geroerd worden dan na tien jaar na de begraving.

(Er is geene aanleiding om het roeren van graven, behalve in het geval in art. 9 genoemd, als regel binnen tien jaren toe te laten. M. v. T.)

De overblijfselen van lijken en van kisten moeten in een afzonderlijk gedeelte ter begraafplaats worden begraven en mogen niet in een gemeind graf of grafkelder worden achtergelaten.

Het verbod van alinea 1 is niet van toepassing op graven, waaruit een lijkist wordt weggenomen na verloop van toelating, als bedoeld in het eerste lid van artikel 9.

(Men mag aannemen, dat de ambtenaar, die de toelating verleent in art. 9 bedoeld, hiertoe niet zal overgaan dan zooveel mogelijk in overtuiging met den wensch van den eigenaar van het graf en met het rechtmatige verlangen van de nabestaanden. Indien zij het graf hunner overledenen niet willen laten roeren, enkel ter voldoening aan den wensch van derden.

Moet dus de grafrust gestoord worden van meerdere, terwille van de verplaatsing van het lijk van één, dan zal dit slechts met bewilliging van alle belanghebbenden dienende plaats te vinden, tenzij eenig algemeen belang anders eischt. M. v. T.)

Art. 32.

Onder het roeren van graven wordt in deze verordening verstaan:

a. bij graven of grafkelders met één lijkist: het openen en verandering brengen in den toestand van den inhoud dier graven of grafkelders;

b. bij graven of grafkelders met meer lijkisten, het verandering brengen: in de beschutende aardlaag, als bedoeld in de artikelen 23, 28 en 30 en in lijkisten met haar inhoud.

(Eene omschrijving, wat onder

het roeren van een graf te verstaan zij, lijkt niet overbodig. M. v. T.)

Art. 33.

Een algemeene begraafplaats, waarvan geen gebruik meer wordt gemaakt, wordt bij besluit van den Gouverneur gesloten verklaard.

Werd het besluit genomen, dat van een bijzondere begraafplaats geen gebruik meer zal worden gemaakt, dan geeft het bestuur dier begraafplaats daarvan onverwijld schriftelijk kennis aan den Gouverneur.

(De rechten van derden, n.l. het bouwen van woningen en het graven van putten bij eene begraafplaats, zijn hierbij betrokken, vandaar het voorschrift der onverwijld kennisgeving. M. v. T.)

Art. 34.

Een gesloten begraafplaats blijft gedurende ten minste tien jaren onaangeroerd liggen. Na dien tijd is het verbod in art. 17 opgeheven en mag de grond ter bezaaiing en beplanting worden vergraven, mits niet dieper dan 0,5 M.

Uitgraving ter meerdere diepte is binnen dertig jaren na de sluiting niet dan met vergunning van den Gouverneur geoorloofd.

Overblijfselen van lijken, die bij ontgraving voor den dag mochten komen, worden door hem, die de ontgraving verrichtte of deed verrichten, op een begraafplaats begraven. Daartoe wordt den eigenaar eener zoodanige begraafplaats kosteloos de gelegenheid verstrekt op een door het Bestuur aan te wijzen plaats.

Art. 35.

De begraafplaatsen staan onder toezicht, op Curaçao van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en op de overige eilanden van den Gezaghebber.

Art. 36.

De zorg en het beheer over de algemeene begraafplaatsen is opgedragen aan de ambtenaren van den Burgerlijken Staud.

Art. 37.

Met de handhaving dezer verordening zijn belast de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst en van de politie.

Van de begrafenisrechten.

Art. 39.

Voor het begraven van een lijk wordt ten behoeve der koloniale kas een begrafenisrecht geheven, zooals door den Gouverneur zal worden bepaald.

Voor begraving van lijken van kinderen beneden het jaar wordt een vierde, voor die beneden de 12 jaren de helft van dit recht geheven.

Het begrafenisrecht moet vóór de begrafenis worden betaald.

Is het recht niet betaald vóór de begrafenis, dan wordt het lijk begraven voor rekening van de koloniale kas op de wijze, zooals bij administratieve maatregel voor overmogen is voorgeschreven.

Geen recht wordt geheven voor de begraving van lijken van krijgsleden in werkelijken dienst.

Van het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie.

Art. 39.

Het vervoer van een lijk uit een der eilanden der kolonie naar een andere plaats of van elders naar een der eilanden der kolonie wordt toegelaten mits het lijk — en bij opgraving de lijkist met inhoud — worde besloten in eene hermetisch gesloten metalen kist, en daarna vervat in een goed sluitende houten kist; zulks onverminderd andere, ingevolge het 2de lid van art. 9, aan het vervoer te verbindende voorwaarden.

Lijken in de kolonie aangebracht worden ten spoedigste begraven.

Strafbepalingen.

Art. 40.

Overminderd de straffen bij de gewone strafwetten gesteld tegen andere misdrijven, die gelijktijdig of in samenhang met de in deze verordening genoemde mochten worden gepleegd, worden de overtredingen van deze verordening gestraft als volgt:

1o. met een boete van f 5 tot f 50;

hij, die zonder de ontheffing, bedoeld bij art. 6, tweede lid, een lijk begraaft of doet begraven meer dan 36 uren na het overlijden;

hij, die in strijd met het derde lid van art. 19 bij het bijzetten van lijken het in dat lid bedoeld plan niet volgt;

hij, die verzuimt aantekening te houden, zooals voorgeschreven bij art. 20 dezer verordening;

hij, die tusschen zonsopgang en zonsopgang op een begraafplaats wordt aangetroffen, anders dan om daar een begrafenis bij te wonen of

iets te verriden, wat hem door het bevoegd zag is opgedragen.

2o. met een boete van f 10 tot f 100 en met gevangenisstraf van drie dagen tot eene maand, te zamen of afzonderlijk:

hij, die een lijk begraaft of doet begraven anders dan op de wijze en op de plaats als vermeld in art. 1, behoudens de bepalingen in art. 2;

hij, die een k vervoert, of doet vervoeren in een niet uitsluitend tot vervoer van lijken bestemd voertuig;

hij, die in rijdt met art. 4 een lijk begraaft of doet begraven zonder het daartover verloop;

hij, die zonder ontheffing, bedoeld bij art. 6, tweede lid, een lijk begraaft of doet begraven binnen de 12 uren na het overlijden;

hij, die in strijd met art. 17 een gebouw opricht of een put graaft;

hij, die een k begraaft in strijd met art. 23, of in een grafkelder plaatst in strijd met de art. 24, 26, 27 en 28, 1ste en 2de lid, behoudens de wijziging bedoeld in art. 30;

hij, die een gaf roert of doet roeren, in strijd met art. 31;

hij, die een lijk begraaft of doet begraven op een begraafplaats, waar omtrent eene verklaring of eene kennisgeving is uitgegeven, als bedoeld in de eerste en tweede alinea van art. 33;

hij, die op een begraafplaats als in art. 34 bedoeld, ontgravingen doet of doet uitvoeren in strijd met de voorschriften van het artikel;

hij, die den toegang tot een begraafplaats of het geoorloofd vervoer van een lijk naar een begraafplaats feitelijk verhindert of belemmert.

Bij het verdelend vonnis van het opruimen van de gebouwen en het dempen van putten, in strijd met het verordening, worden de lijken der overledenen worden gelost.

3o. met een boete van f 10 tot f 100 en met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar, te zamen of afzonderlijk:

hij, die een lijk opgraaft of vervoert vóór de termijn of zonder bevel of het verloop en de toestemming in art. 9 vermeld;

hij, die een lijk vervoert of begraaft in het geval van art. 3 in strijd met dat artikel;

hij, die het lijk van iemand, die aan een gewelddadigen dood is gestorven verbergt of poogt te verbergen;

hij, die een lijk uit een begraafplaats of op andere wijze wegneemt;

hij, die een lijk op een begraafplaats opgericht gedekteken opzettelijk en wederrechtelijk vernietigt;

hij, die de afgifte, bedoeld in art. 5, van een lijk weigert;

hij, die geen geneeskundige zijde of buiten toezicht van een geneeskundige een lijk opening of ontleding van een lijk verricht;

hij, die in het geval van art. 39 een lijk vervoert in strijd met dat artikel.

Ingezonden.

Uit de Benedendistricten van Curaçao.

Het aankopen van gronden door 't Gouvernement, en de uitdeeling ervan aan den kleinen man, is onbegrijpelijk een daad geweest van wijs beleid.

Er was werkelijk gebrek aan gronden, 't geen, ook bij tamelijk goede jaren, oorzaak was, dat de magazijnen zoo gauw waren uitgeput. De voedingsmiddelen stonden niet in evenredigheid met monden en magen.

Aan dezen toestand is thans voor een gedeelte een einde gemaakt. Honderden bunders terrein zijn ontgonnen en voor den planttijd gereed gemaakt. 't Is een lust om te zien, wat een activiteit daardoor ontwikkeld is bij ons buitenvolkje. Het gevoel van onafhankelijkheid en 't zich heer en meester gevoelen over huis en erf en klein vee geeft stuwkracht.

't Is mij altijd en overal in de kolonie opgevallen, dat men den struggle for life aardig weet door te maken, en dat men niet zoo gauw een heenkomen zoekt buiten de kolonie, wanneer men slechts een fatsoenlijk bouwterrein tot zijn beschikking heeft.

Men heeft dikwijls geklaagd over 't wegtrekken van ons volkje naar den vreemde; en met recht klaagde men; want die uithuizigheid kan fataal werken.

Doch waar men in de kolonie komt, overal zijn eenige grootgrondbezitters eigenaars van 't leeuwen deel onzer eilanden; voor den kleinen man schiet er in den regel niet genoeg over om zich daarop een bestaan te kunnen verzekeren. Er zit in 't volk genoeg initiatief, doch 't kan niet tot zijn volle ontwikkeling komen, bij gebrek aan onafhankelijkheid op eigen terrein.

Eerst, wanneer de Curaçaöenaar

zich heer en meester gevoelt op eigen erf, komt hij tot zijn volle recht. Ze weten werkelijk te wekeeren op eigen terrein.

Ik vind het daarom een zegen, dat 't Gouvernement gronden ter beschikking stelt; men is hier op den goeden weg naar algemeenen vooruitgang en beschaving.

Jammer, dat men bij de uitdeeling dier gronden niet altijd even tactisch te werk gaat.

Legio zijn zij, die naar een stuk grond verlangen. 't Gouvernement schijnt moeite te hebben om aan al die aanvragen te voldoen. Telkens komt er iemand onverrichter zake terug. Men zendt hen heen met den schamen troost, dat ze LATER aan de beurt komen. En dat „later” beteekent dan voor iemand, die niet al te dom is uitgevallen, of wel nooit, ofwel zich te vreden stellen met een waardeloos onbebouwbaar restantje.

Eerst moeten de menschen in de buurt van de plantages gedeporteerd en gedeponerd zijn, zoo wordt hun kond gedaan, en dan komt hunne beurt.

Dat deporteren van plantagebuurlui schijnt volgens recht te gaan, doch ik begrijp, evenmin als JAN PAUL, volgens welk recht. Heel de wereld is in rep en roer over de gedeporteerde Belgen, doch slechts een enkele stem zag er op tegen deze deportatie van Curaçaöenaars.

Ik voor mij blijf het jammer vinden, dat zooveel, die reeds een aardig huis en mooi bewerkt terrein bezaten, zonder de minste schuld van hun kant, hun kamp moeten opbreken, en elders weer van voor af aan moeten beginnen. Voor velen betekent zulke zooveel als voorjaars achteruitgang worden. Voor de categorie van menschen werkt de grondaanloop terugwerkend.

Menigmaan bezat een mooi huis en erf, en wat zien daarop een bestaan te verzekeren, doch moet nu elders weer een nieuw huis bouwen en een nieuw terrein ontginnen en omheinen. Sommigen hunner werken doorgaans in de stad, en komen door de nieuw aangewezen standplaats een heel eind verder van de stad verwijderd.

Als een der redenen van de noodzakelijkheid dezer deportatie werd onlangs in den Kol. Raad aangegeven, dat deze lui voor de plantages gevaarlijk waren; aangezien er wel eens geiten van de plantages gestolen werden.

Jan Paul refuteerde, dan moeten de gevangenis. Ik zou 'er nog 'n aan willen dikken, dat, indien deze menschen dieven mochten zijn, ze door dezen maatregel toch niet buiten de gelegenheid van stelen gebracht worden. Thans komen ze te wonen vlak in de buurt van andere plantages en worden buurlui van andere kleine grondbezitters. Mogen ze dan op de geiten van deze heden wel hun steellust blijven botvieren?

Dan nog de vele onschuldigen, die nooit de handen naar eens anders goed hebben uitgestoken, moeten dezen maar opgepakt en verwijderd worden, omdat hun buurlui lange vingers bleken te hebben?

Ik begrijp niet, dat deze vragen indertijd niet gesteld werden.

Nog minder begrijp ik, waarom menschen, die op de plantages zelf wonen, niet in aanmerking kunnen komen voor een stuk terrein, tenzij ze voorzien zijn van een bewijs van goed gedrag van hun respectieve plantage-eigenaars. Ik voor mij zou zoo zeggen. Ipso facto, dat een plantage-eigenaar iemand nog op zijn terrein laat wonen, moet de man van goed gedrag zijn. Want wie ter wereld zou iemand op zijn terrein dulden, die zich niet goed wist te gedragen?

Van den eenen kant schijnt men dus 't verkrijgen van terrein te beschouwen als eene belooning, daar enkel menschen van goed gedrag in aanmerking kunnen komen; en van den anderen kant schijnt men het aangekochte terrein als een strafkolonie te beschouwen, daar 't dien moet voor lui, die aangezien worden voor dieven.

Men houdt hier algemeen, dat die conditie voor plantagebewoners er bijgevoegd is onder den druk van de plantage-eigenaars, uit vrees, dat de plantages leeg zouden loopen, en van werkkrachten beroofd zouden kunnen worden. Ik weet niet in hoeverre deze bewering waar kan zijn; doch ik zeg op mijn beurt: Indien men bevreesd is voor leegloopen, moet er toch een rede bestaan voor dat wegtrekken. En mocht er soms reden toe bestaan, dan mag aan vrije burgers de vrijheid tot gaan niet ontnomen worden, door hun een toevlucht onmogelijk te maken.

Trouwens make men zich niet ongerust, dat men van werkkrachten verstoken zal blijven. De aangekochte terreinen liggen in de buurt der plantages, en waar, zooals hier, honderden werk gaan zoeken naar

de stad, op een afstand van zes uren, zal men toch eerder geneigd zijn werk aan te nemen in de buurt, zoo men hun slechts redelijk betalen wil.

L. G. A. van Hegelsom.

DE OORLOG.

De Historische Zitting van den Duitschen Rijksdag op 8, 9 en 10 October, handelend over de vredesvoorwaarden, is van de grootste betekenis.

De Rijkskanselier MICHAELIS heeft vruchteloos getracht vriend en vijand te sparen, maar zijn eigen val voorbereid juist door zijn onbesliste houding tegenover de verschillende partijen. Te midden van de groote beroering, welke thans over het Duitsche Rijk gekomen is, toonde hij zich niet sterk genoeg om de leiding in handen te houden en neigde hij te veel over naar den Al-Duitschen militaristischen kant. Zijn woorden waren te vaag en te wijfelend, en bevredigden eigenlijk niemand.

Dr. VON KUHLMANN, Minister van Buitenlandsche Zaken trad fermor op. Zeer duidelijk deed hij uitkomen dat Duitschland tot vele concessies bereid was, maar tot geen prijs Elzas-Lotharingen zou afstaan.

Door deze ruitelike verklaring bracht hij meer eenheid onder de sterk verdeelde gemoeiden en bezwoor daarmee het gevaar, dat de Rijksdag niet tot overeenstemming zou geraken en dan ontbonden moest worden om een militaire dictatuur daarvoor in de plaats te stellen. Iets waarop de Al-Duitschers aanstuurden.

Zeer betreunde Dr. VON KUHLMANN, dat juist in deze dagen het leger en vooral de vloot sterk onder den indruk was gekomen van de Russische Revolutie. Maar zijn Collega de Minister van Marine, Vice-Admiraal VON CAPELLE zou dat wel verder toelichten.

Meer rondborstig als zeeman dan zijn diplomaat deelde VON CAPELLE aan den Rijksdag mede, dat er een Duitschen Militairen Bond bestond, welke ten doel had den vrede te verhaasten. Deze werkte naar het voorbeeld van Rusland en wilde ook een Comité van Afgevaardigden vormen, welke het hoogste gezag zou uitoefenen. Op elk schip zou een Afgevaardigde gekozen worden, die de schepelingen zou brengen tot ongehoorzaamheid aan de gegeven bevelen om aldus de geheele vloot tot stil liggen te doemen, waardoor de vrede zou worden verhaast.

De Minister verklaarde bewijzen in handen te hebben, dat dit alles te danken was aan de opruiende propaganda der Socialisten. De kopstukken van het complot hadden voeling gehouden met de voormannen der Sociaal-democratische fractie in de Kamer.

Dit woord was er nog niet uit, of een groot tumult ontstond in den Rijksdag. Alle partijen voelden op dit oogenblik voor het Duitsche Vaderland, terwijl de Socialisten zich woest tegen de Regeering keerden.

Een motie van wantrouwen werd dan ook unaniem door de Kamer verworpen, uitgezonderd de socialisten.

Het slot dezer geschiedenis is, dat MICHAELIS aftreedt als Rijkskanselier en Dr. VON KUHLMANN in diens plaats komt, terwijl VON CAPELLE zijn ontslag heeft ingediend.

De nieuwe Rijkskanselier schijnt de kunst te verstaan eenheid te brengen onder de partijen en ze tot concessies te nopen door het sterk vasthouden aan Elzas-Lotharingen.

Maar juist dezer dagen hebben de Entente-Mogendheden in de zoogenaamde Conferentie van Parijs, ditmaal echter te Londen gehouden, algemeen besloten de teruggave van Elzas-Lotharingen als een der vredesvoorwaarden te eischen. De Deutsche Keizer heeft hierop geantwoord:

„Goed, kom ze dan halen!”

Voorloopig is er weinig te zien van eenige toenadering, nog minder van eenige overeenkomst op vredesgebied.

Maar de revolutionaire geest is vaardig geworden onder de Deutsche vloot en het leger, en sterker dan men had vermoed.

Herhaaldelijk doken in den laatste tijd korte berichten op van gebrek aan discipline ook bij de Duitschers.

Ditmaal echter krijgen we een heel omstandig verhaal.

In Wilhelmshafen brak een oproer uit onder de bemanning van 4 of 6 groote schepen. De Commandant van de Westfalen werd eenvoudig over boord gesmeten en de bemanning roeide bedaard naar den wal. De marinesoldaten weigerden op hen te schieten, maar infanteristen van het landleger hielden de matrozen staande, die zich gewillig overgaven. De Nurnberg was in volle zee toen het oproer uitbrak en de bemanning

met alle geweld naar Noorwegen wilde om zich te laten interneren. De *Nürnberg* werd door torpedobooten omsingeld, de matrozen werden gedwongen zich over te geven. Iets dergelijks heeft ook plaats gehad bij de Oost-zee-vloot en nu weer bij de bemanning der onderzeeërs aan de Belgische kust. Het getal opvoerigen is zóó groot, dat de Overheid niet tot straffen durft over te gaan, uit vrees de zaak nog erger te maken. De Duitsche Keizer, naar Kiel gekomen om het oproer te bezweren, wilde van de matrozen telkens een van de zeven laten fusileeren. De Rijkskanselier bracht het met zijn voorspraak zoover, dat in het geheel slechts drie man werden doodgeschoten en de overigen streng gestraft.

Bij het leger kwam de oproerige geest ook meermalen tot uiting, het laatst nu aan het Russische front. Dat alles komt den Duitschers al zeer ongelegen, want juist dezer dagen heeft de Duitsche vloot twee eilanden in de Golf van Riga bezet en de kustbatterij tot zwijgen gebracht.

Nu het Duitsche leger dus steun zal ontvangen van de vloot, komt de oproerige geest weer alles in den war sturen.

Als nu de Duitschers evenmin als de Russen verder willen vechten, ja, dan moet de oorlog wel ophouden, omdat er geen strijders meer zullen zijn.

In België gaan de Franschen en Britten goed vooruit.

Nederland bevindt zich in een leelijk parket. Algemeen werd door de Entente besloten streng te voorkomen, dat Duitschland nog langer gevoerd wordt door de neutrale landen, die voedingsmiddelen aan Duitschland afstaan om daarvoor in ruil steenkolen en andere noodzakelijke artikelen voor fabrieken en nijverheid van Duitschland te ontvangen. Maar als de honger in Duitschland nog nijpender wordt zal de revolutie spoedig meer algemeen worden en de oorlog gauw uit.

Onder de kap.

De nieuw gebouwde Politiewacht op *Motel* voor de havenpolitie is onder de kap. Dinsdag stonden er de vlaggen op.

Receptie.

De HEG. Heer Gouverneur hield Donderdagavond een druk bezochte receptie ten Gouvernementshuize.

Hr. Ms. Tromp.

Het Nederlandsche Pantferschip *Maarten Harpertsz. Tromp* is 4 Aug. l.l. uit Oost-Indië vertrokken om door het Panamakanaal naar het Vaderland terug te keeren.

Vermoedelijk wordt de Curaçaosche haven in den loop van de volgende week aangedaan. Gisteren was het schip voor Panama aangekomen.

De Etät Major is als volgt samengesteld:

Kapitein ter zee J. C. Bentz v. d. Berg; kapitein-luitenant ter zee B. Schreuders en T. H. A. Greve; luitenant ter zee 1e klasse D. J. baron van Lynden, J. S. C. Olivier; luitenant ter zee 2de klasse J. F. Fürstner, S. Visman, C. C. F. Jager, G. J. Verwijoen, G. W. Bruinsma, F. de Boer, W. B. K. Verster, en J. J. B. de Jonge Oudraat; officieren van gezondheid 1e klasse dr. R. A. Tange en N. A. L. Krans.

Officier van administratie 1e klas. D. Kaan. Officier van administratie 2e kl. F. A. Kuhn. Officiëren machinist 1e kl. M. van Houwelingen en J. C. Poley. Officiëren machinist 2e kl. G. C. Carrière en M. van der Hart. Officiëren machinist 3e kl. A. van der Harst en J. Walrave. Machinisten: H. P. Alleries, T. Veerman, W. Polderman C. M. v. d. Velde, J. J. v. d. Eijk en J. van Wiber.

S.S. Hollandia.

Het s.s. Hollandia van den Koninklijken Hollandschen Lloyd is via Halifax hedenmorgen alhier aangekomen om te bunkeren. Deze boot zal door het Panamakanaal de reis naar Oost-Indië voortzetten.

Het s.s., Frisia van dezelfde lijn, is 10 dezer uit Nederland naar New York vertrokken.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur, Overzijde.

PROGRAMMA.

1. Gloire et Puissance Pas Red. François
2. Die Schöne Galathée ouverture Suppe
3. Immortellen Walzer Gungl
4. Air Varié pour Bariton le utv. Legendre
5. Fretillante Mazurka le utv. Lafitte
6. Happy Days in Dixie Fantaisie Bldgood
7. La Bohemia Danson sobre motivos de la opera Valdes
8. Manhattan Beach Marsch Sousa

Officiële berichten.

Aan den onderwijzer 2e klasse aan de Hendrikschool alhier G. Troost is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend. Mevr. S. Troost-Verheus is benoemd tot onderwijzeres 2e klasse bij het openbaar onderwijs in de kolonie Curaçao, en werkzaam gesteld aan de Hendrikschool alhier.

Aan den derde kommissie 2e klasse der belastingen alhier P. A. van der Veen is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den veldwachter op Aruba J. A. Salomé is tot herstel van gezondheid twee maanden verlof naar Curaçao verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Carmen Aranguren, Maria L. Blom, Angel Ma Guzman Castillo, Jacobo M. Cariz, Rosalia de Castro, Felesita Dania, E. F. Everasz, José Antonio Fernandez, Pedro de la Hoz, Mathias Janga, Antonio Katy, Adelaida Maduro, Constancla Martie, Martinus Melano 2, M. Newman, Henriette Pieterss, Jozef Vos 2.

Niet voor verzending vatbaar een brief gedresseerd aan Pablo Schotborgh. Drukwerken zonder adres: 1 catalogus van de „The Edwards Manufacturing Co.” Aangegeefde stukken: J. F. Haayen a/c Jac. F. Haayen, 1 rebut gedresseerd aan Herman Request, verzonden door Amalia Magdalena. 1 Postpakket gedresseerd aan Clarita P. de Weeber.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Sept. 1917.

Geboorten.		Overleden.		Aangegeven.		Levenl. H.	
M. gesl.		Vr. gesl.		in echt b.		echt M. gesl.	
Stadsdistrict	21	20	16	25	8	10	2
2e. district	11	9	10	10	2	4	1
3e. district	12	11	15	8	2	1	2
4e. district	8	4	6	6	2	2	0
5e. district	6	5	6	5	0	2	0
Totaal,	58	49	53	54	14	19	3

Samson.

De Curaçaosche Petroleum-Rafinaderij heeft een nieuw sleepbootje, de *Samson* ontvangen. Dit bootje werd 7 Aug. uit Holland gesleept naar een Amerikaansche haven en is Zondag 14 Oct. met eigen kracht van Halifax hierheen gekomen. Een gedeelte van het Personeel, dat het bootje hierheen heeft gebracht, blijft aan den sleepdienst verbonden, de overigen keeren naar Nederland terug.

Loodsdienst en Loodsgelden.

In zijn Memorie van Antwoord kan de Gouverneur zich volkomen vereenigen met hetgeen door „andere leden” ten aanzien van het heffen van loodsgeld ook van de vaartuigen, welke de Curaçaosche Petroleum Maatschappij voor het vervoer van de grondstoffen voor haar bedrijf zal bezigen, is aangevoerd.

Inderdaad is het voorgestelde loodsgeld voor dergelijke vaartuigen zóó laag, dat de uitgaven uit dien hoofde geheel in het niet zullen verzinken vergeleken bij de overige bedrijfskosten dier maatschappij.

Bovendien is er nog een speciale bepaling in het laatste lid van artikel 7, dat de schepen, die ruwe olie aanbrengen voor alhier gevestigde raffinaderijen, maar de helft van het loodsgeld betalen.

En ook de vrijstelling van sleepbooten van de verplichting om een loods te nemen, welke vrijstelling in de thans geldende verordening niet voorkomt, zal hoofdzakelijk de Curaçaosche Petroleum Maatschappij ten goede komen.

De Gouverneur meent dus, dat met de belangen van deze maatschappij in het ingediende ontwerp wel voldoende rekening is gehouden.

Waar echter de Raad er vrij algemeen bezwaar tegen heeft om mede te werken tot de intrekking van de bestaande vrijstelling voor de in de kolonie thuis behorende schepen van de verplichting om een loods te nemen, meent de gouverneur zijn voorstel dienaangaande te moeten intrekken, wat bij nota van wijziging geschiedt.

Op gelijke wijze meent hij tegemoet te kunnen komen aan de leden, die er bezwaar tegen hebben, dat de schepen de hulp van den loods moeten inroepen om te verhalen, daar, zooals in de Memorie van toelichting reeds is aangegeven, vele schoeners het toch reeds doen, 'ofschoon zij er niet toe verplicht zijn, en er trouwens met het voorstel ook niet bepaald geldelijk voordeel werd beoogd.

Buitenland.

Een Rede van Michaelis.

De met groote spanning verwachte zitting der hoofdcommissie van den rijksdag heeft 21 Aug. l.l. plaats gehad. Behalve de leden der commissie en de regeringscommissarissen waren reeds vroeg vele afgevaardigden van alle partijen aanwezig, die met de nieuwe regeringspersonen spoedig in levendig gesprek gewikkeld waren. De rijkskanselier dr. Michaelis verscheen zooals gewoonlijk, in burgerkleding, reeds voor den vastgestelden tijd, vergezeld door den conservatieven afgevaardigde graaf van Westarp. Bijna tegelijkertijd verscheen ook de nieuwe staatssecretaris van buitenlandsche zaken, von Kühlmann, die in gezelschap was van den staatssecretaris van marine, von Capelle. De voorzittersplaats werd ingenomen door den sociaal-democratische afgevaardigde Dr. Südekum, die in de eerste plaats den gestorven afgevaardigde Bassermann herdacht.

Daarna nam onder groote stilte de rijkskanselier Dr. Michaelis het woord en zeide, o.m. het volgende: Zijn eerste taak was geweest de betrekkingen tot de bondgenooten van Duitschland te onderhouden en te bevestigen. Met Turkije en Bulgarije is dit helaas slechts schriftelijk kunnen geschieden, daarentegen was herhaaldelijk wisseling van gedachten met Czernin, den minister van Oostenrijk, mogelijk geweest, waarbij aan beide zijden het vertrouwen voor den voortgezeten gemeenschap pelijken arbeid in de toekomst bevestigd is. Het bondgenootschap met Oostenrijk-Hongarije is steviger dan ooit.

Sedert de laatste zitting van den Rijksdag is het aantal vijanden van Duitschland met 3 vermeerderd, nl. Siam, Liberia en China. Reden tot vijandschap tegen Duitschland bestond er bij deze staten niet, zij handelen veel eerder slechts onder den druk van de Entente. Op militair gebied handelen de centrale mogendheden naar een vormig plan. De kanselier las een zoo juist ontvan-

Para Evitarse Desengaños

tómese solamente la Emulsion que por tres generaciones ha probado su poderoso alcance como alimento y como medicina

LA EMULSION de SCOTT

(La Original—Perfeccionada—Insustituible)

¶ Para todas las enfermedades del pecho y pulmones.

¶ Eficaz en toda época del año.

¶ Para ambos sexos y todas las edades.

De Rijkskanselier en het voorstel.

In de hoofdcommissie van den rijksdag heeft de rijkskanselier over het vredes-voorstel van den Paus het volgende verklaard: De inhoud mag ik als bekend veronderstellen. De grondgedachte van deze oproep is in overeenstemming met de positie, welke de Paus volgens zijn geheele persoonlijkheid inneemt en met de taak, welke Hij als Opperhoofd der Katholieke Christenheid te vervullen heeft.

De Paus stelt bij Zijn gedachten-gang op den voorgrond, dat in plaats van macht en wapen het formeel recht en de redelijke wet moet komen. Op dezen basis ontwikkelt Hij Zijn voorstel betreffende een scheidsgericht en ontwapening en komt tot de verdere conclusies, welke Hij voor den tijd na den vrede trekt. Wat nu de inhoud van den oproep aangaat, daaromtrent kan ik mijn standpunt niet definitief en in bijzonderheden uiteenzetten alvorens ik een overleg heb gepleegd met onze bondgenooten. Ik kan slechts heel in het algemeen spreken en wil dat doen in twee richtingen.

Op de eerste plaats moet ik opkomen tegen de opvatting dat de stap van den Paus door de centrale mogendheden beïnvloed is. Ik constateer dat de oproep van den Paus aan de oorlogvoerende mogendheden, gelijk hij door de pers bekend is geworden, een spontane stap is van het opperhoofd der katholieke kerk.

Al moet ik mijn standpunt in bijzonderheden thans nog reserveeren, dan kan ik thans toch reeds zeggen, dat het in overeenstemming is met onze meermalen uitgesproken houding en onze politiek sedert 12 December, dat wij elke eerlijke poging om in de volkeren-ellende vredesgedachten te brengen, met sympathie begroeten en dat wij den stap des Pausen, welke, naar ik meen, van het hoogste streven naar rechtvaardigheid en onpartijdigheid beziel is, in het bijzonder begroeten.

Alles te samen genomen kan ik zeggen: de nota is niet door ons ontstaan, maar uit het spontane initiatief van den Paus voortgesproten.

Wij begroeten de bemoeiingen van den Paus, om door een blijvende vrede een einde te maken aan den volkeren-krijg, met sympathie.

Wat ons antwoord betreft, hieromtrent staan wij in verbinding met onze bondgenooten. De onderhandelingen zijn nog niet afgesloten.

Verder kan ik thans niet op de materiele punten van den pauselijke oproep ingaan. Ik ben echter bereid alvorens te antwoorden, met de hoofdcommissie voeling te houden. Ik spreek de hoop uit dat deze gemeenschappelijke arbeid

gen telegram van de opperste legerleiding over den oogenblikkelijken toestand voor. Daarin werd opnieuw de uitwerking van den duikbootenoorlog op den toestand aan het front vastgesteld en een vast vertrouwen, evenals de voldoening over de verdere successen in het Oosten en den gunstigen toestand aan het Westelijk front uitgesproken.

In het begin van het vierde oorlogsjaar staat Duitschland er zoo gunstig voor als nog niet het geval was. Dit geldt ook voor hetgeen ter zee wordt verricht. Desniettemin staande is er bij den vijand nog geen geneigdheid tot vrede. Michaelis herinnerde aan zijn, in de jongste zitting van den rijksdag gedane onthullingen over de oorlogsdoeleinden van Frankrijk, die door Engeland ondersteund worden. Thans is men ten volle op de hoogte van de bedoelingen der vijanden van Duitschland.

De kanselier ging vervolgens nader in op de wederzijdsche overeenkomsten, die Duitschland's vijanden in het voorjaar van 1915 en later hebben gemaakt, en somde op, wat de Entente-landen daarbij elkaar wederkeerig hebben toegezegd. Met betrekking tot de overeenkomsten, die Frankrijk met Italië heeft getroffen, zal het materieel nog meer worden aangevuld. Zoolang de vijanden van Duitschland dezen wil tot vernietiging van Duitschland blijven behouden, is aan een nieuw vredes-aanbod van de zijde der Centralen niet te denken. De geheele Duitse pers is het er over eens, en dit bepaalt ook de houding van Duitschland met betrekking tot de vredes-nota van den Paus.

De rijkskanselier gaf een overzicht van den inhoud dezer nota, en merkte op, dat Duitschland geen definitieve beslissing kan nemen zonder zijn bondgenooten te hebben geraadpleegd. Hoewel zooveel mogelijk spoed is betracht, is het nog niet mogelijk geweest, overleg met de bondgenooten te plegen. De rijkskanselier beperkte zich daarom tot eenige algemeene opmerkingen. Wij hebben, aldus zeide hij, geenerlei invloed geoefend op den stap van den Paus. Dit is de naakte waarheid, waarvoor ook de toestand, waarin Duitschland zich bevindt, spreekt. Iedere eerlijke gemeenschapelijke poging om den vrede nader te brengen, begroeten wij met sympathie en wij nemen zonder meer deze eerlijkheid bij den Paus aan. Hoewel wij geen aanleiding hebben gegeven tot deze nota, begroeten wij het streven van den Paus, om een einde te maken aan den wereldoorlog met sympathie.

De rijkskanselier besloot met de opmerking, dat hij alvorens zijn standpunt te bepalen voeling met de hoofdcommissie van den rijksdag zou nemen.

ons nader moge brengen tot het doel, dat wij allen in het hart dragen n.l. een eervolle vrede voor het vaderland.

Het bemiddelingsaanbod van den Paus.

De Duitse Rijksdag en het Voorstel.

De hoofdcommissie van den rijksdag kwam weder bijeen en koos Fehrenbach (centrum) tot voorzitter. Daarna sprak de rijkskanselier. De hoofdcommissie besloot vóór alles haar houding te bepalen, in zake den Pauselijken vredesoproep en de andere kwesties van buitenlandse politiek later te behandelen. De sociaal-democratische fractie liet verklaren, dat zij met vreugde de pauselijke actie, gelijk alles wat den vrede naderbij kon brengen, begroette, temeer wijl zij van het optreden van den Paus goede resultaten verwachtte. De vooruitstrevende partij legde de verklaring af, dat ze akkoord ging met den rijkskanselier, waar deze zich sympathiek toonde voor den oproep des Pausen en dat zij zich bij de desbetreffende verklaringen van den rijkskanselier aansloot.

De centrumspartij sloot zich eveneens aan bij de verklaring van den rijkskanselier, betreffende het Pauselijke vredesvoorstel. Zij ziet in dezen stap van den Paus, wiens onpartijdigheid voor de geheele wereld bekend is, een belangrijke bevestiging van het verlangen naar vrede en spreekt den wensch uit, dat deze historische oproep volledig succes moge hebben.

De nationaal-liberale partij verklaarde, dat zij op den inhoud van de Pauselijke nota niet kon ingaan, dat zij zich voorbehield haar houding te bepalen, doch zich toehier toe aansloot bij de woorden van den rijkskanselier.

De conservatieve fractie uitte zich op gelijke wijze, was het eens met de woorden van den kanselier betreffende de Pauselijke nota, doch behield zich het recht voor haar houding ten opzichte van bijzonderheden te bepalen.

De Duitse fractie begroette vooral de duidelijke verklaring van den rijkskanselier, dat de Pauselijke nota spontaan door den Paus ontworpen is en niet op verzoek der centrale machten tot stand kwam. De fractie staat veel sympathieker tegenover het Pauselijk voorstel als destijds tegenover het bemiddelingsverzoek van Wilson.

De onafhankelijke sociaal-democraten betreurden het, dat de vorige sprekers enkel in het algemeen hun sympathie betuigd hadden voor het Pauselijk voorstel, zonder in bijzonderheden af te dalen. De rijksdag mag er niet van afzien invloed uit te oefenen op de wijze van beantwoording der Pauselijke nota.

Daartegenover verklaarde een lid van de sociaal-democratische fractie, dat er van geen afzien sprake was, maar van een uitstel van enkele dagen om met de bondgenooten te beraadslagen. Bovendien zou de regeringsnota niet gewaarborgd zijn, wanneer de beantwoording van de Pauselijke nota zonder nauwe voeling met den rijksdag geschiedde. De besprekingen worden voortgezet.

Oostenrijk en het voorstel.

In hun besprekingen van de vredesnota van den Paus, leggen de bladen er den nadruk op, dat de van een geest van gerechtigheid en naastenliefde doortrokken nota van den Heiligen Vader, zoowel in de toonaangevende kringen te Weenen met de meeste sympathie en achting is beoordeeld, maar ook bij de Duitse regering denzelfden indruk heeft gemaakt.

De bladen zien in de concrete voorstellen van de boodschap van den Paus een geschikt grondslag voor onderhandeling. Zij betwijfelen echter of de entente die opvatting deelt. Tevens merken zij echter op, dat als van entente-zijde bij de vermelding van de door den Paus aangeduide territoriale kwesties tusschen Oostenrijk en Italië gezegd wordt, dat deze kwesties Triëst en Trente zijn, dit onjuist is.

Territoriale kwesties tusschen Oostenrijk en Italië, in zover daar bij Oostenrijks gebied in aanmerking zou komen, bestaan in het geheel niet.

Het „Fremdenblatt“ wijst er op, dat het voornaamste punt in de verklaring van den Paus doelt op het in het leven roepen van een internationale rechtsorganisatie, die den grondslag vormt voor een duurzaam, eervol vrede, hetgeen geheel overeenstemt met het streven van Oostenrijk-Hongarije. Wanneer het verheven denkbeeld des Pausen wordt verwezenlijkt, zal ook de monarchie haar hoogste oorlogsdoel hebben bereikt.

Wat de wenschen van den Heiligen Vader nopens de oplossing

van territoriale geschillen betreft, zegt het blad, dat de Dalmatische kustlanden voor het overgrote gedeelte door Slaven bewoond worden, die alles eerder wenschen, dan onder heerschappij van Italië te komen. In Trentino leeft wel een Italiaansche bevolking, maar het grootste gedeelte van de inwoners is trouw aan ons. De burgers van Triëst zijn voor een groot deel niet-Italianen, de wenschen der minderheden kunnen niet den doorslag geven en bovendien behooren Triëst en Trente sedert eeuwen tot ons en waren nooit deelen van Italië. Het afstaan van zelfs maar een deel van dit gebied aan Italië zou dus noch met de wenschen van de inwoners dezer landen, noch met de rechtvaardigheid of den geest van de geschiedenis strooken.

De „Reichspost“ verneemt over de houding van Oostenrijk-Hongarije tegenover den Pauselijken vredesoproep van welingelichte zijde, het volgende:

Het door den Paus nagestreefde doel, het tot stand brengen n.l. van een rechtvaardigen blijvend vrede, komt volmaakt overeen met het oorlogsdoel der monarchie.

Wat de concrete voorstellen aangaat kan door Oostenrijk-Hongarije tot de ontruiming van de bezette gebieden en het afzien van wederzijdsche schadeloosstelling worden overgegaan, zoodra de Pauselijke stappen betreffende de beperking van bewapening, de stichting van een internationaal scheidsrecht, de volle vrijheid op zee, de noodige waarborgen opleveren voor den wereldvrede.

Het is echter noodzakelijk, ook de uit 's Pausen voorstel voortvloeiende consequenties dóór te voeren zoodat de operatiebasis der Engelse vloot, Gibraltar, Malta en bij het Suez-kanaal verdwijnen, evenals de bezetting van Valona door Italië.

Omtrent de territoriale kwesties, welke tusschen Italië en de monarchie moeten worden opgelost, moet het Pauselijk voorstel van onzen kant niet als ontoereikend worden beschouwd, zooals zulks van Italiaansche zijde geschiedde. Italië kan niet de geringste aanspraak maken op grondgebieden, welke reeds eeuwen onder Oostenrijk hooren, en de autonome bevolking van Zuid-Tirol, is tegen een aansluiting bij Italië, even als de Italiaansche, Sloveensche Kroatische bevolking van Istrië het Kustland en Dalmatië.

Een rede van von Kühlmann.

De staatssecretaris van buitenlandse zaken, von Kühlmann, heeft 22 Aug. in de zitting der hoofdcommissie van den rijksdag de volgende verklaringen afgelegd:

Mijne Heeren,

Heden, nu ik voor het eerst de eer heb in officiële aanraking met de vertegenwoordigers van het Duitse volk te komen, is het mij een plicht en een behoefte, mij in enkele algemeene inleidende woorden bij u te introduceeren.

De leiding van de Duitse buitenlandse politiek heeft sinds de stichting van het nieuwe Duitse rijk met zware moeilijkheden te kampen gehad. Het Duitse rijk door machtige vijanden omgeven, was vanaf den dag van zijn oprichting blootgesteld aan gevaarlijken coalities. Het is zonder meer het historisch zich naar buiten ontwikkelende blok en het centrum van Europa, dat de oudere grootere mogendheden blijkbaar moest doen wenschen den gemakkelijken toestand weer te herstellen, zooals deze was in het centrum van Europa, toen er nog rijken waren zonder samenhang en zonder politieke aspiraties.

Dubbel moeilijk is de leiding van het ministerie van buitenlandse zaken, thans, nu het Duitse rijk zich sinds jaren in strijd op leven en dood gewikkeld ziet met de geweldigste mogendheden van de gansche wereld. In een dergelijk oogenblik van buitenlandse en binnenlandsche moeilijkheden de leiding van de buitenlandse zaken op zich nemen betekent een ongekende verantwoordelijkheid. Ik ben mij het geheele gewicht dezer verantwoordelijkheid ten volle bewust.

Ik wil u thans in enkele woorden schetsen, waarin de taak van de Duitse politiek bestaat.

Onze meest belangrijke taak is thans, evenals ze dat was in vre destijds, de ontwikkeling van onze betrekkingen met onze bondgenooten, de ontwikkeling in onze betrekkingen tot de Oostenrijk-Hongaarsche monarchie, welke door historische en duizend andere onbrekbare banden met ons verbonden is, de ontwikkeling onzer betrekkingen met het dappere, zich sterk ontwikkelende Bulgarsche volk, en de bevordering onzer betrekkingen met het sterke Turkije, waarmee reeds Frederik de Groot, de eerste stichter van het Duitse rijk, nauwe

politieke relaties wenschte aan te knooien.

Een tweede taak, bijna even gewichtig als de eerste, is de ontwikkeling van onze betrekkingen met de neutralen. Wij willen hun rechten en hun levens ontzien, natuurlijk in zover de sluwheid onzer vijanden, die openlijk het recht met voeten treden en onze eigen oorlogsnoodzaak dit toelaten. Het verder afvallen van voornamelijk neutralen te verhinderen is een eerste en zeer belangrijke taak.

Wij kunnen haar niet anders met succes volbrengen dan door het beginsel: In de politiek spreekt de macht, doch ook het recht. Alleen dan, wanneer onze politiek steunt op deze beide pilaren, macht en recht, zullen wij iets blijvends tot stand brengen. Een politiek, die enkel steunt op de macht, is vau tevoren tot mislukking veroordeeld.

Ten slotte hebben wij nog betrekkingen tot oorlogvoeren. De officiële diplomatieke betrekkingen zijn natuurlijk afgebroken, maar de stroom der openbare meening slaat ook over de door loopgraven en kanonnen getrokken grenzen.

Onze bladen vliegen naar het vijandelijke land; de vijandelijke organen worden bij ons bestudeerd. Elk woord, dat wij hier spreken, elk woord, dat over het algemeen in Duitschland van officiële zijde gesproken wordt, al is het op nog vertrouwlijker wijze, dringt in den een of andere vorm als een echo tot onze vijanden door. Een studie van de psychologie onzer vijanden, een studie van de wisselende stroomingen in de openbare meening is ook daar een belangrijke plicht, opdat men niet in het moment, waarop alles hard, sterk en onbuigzaam is de hand uitstrekt en met zachte woorden meent te kunnen werken, opdat men niet, wanneer aan de overzijde het ijs breekt en een meer verzoeningsgezinde stemming intreedt, met een hard woord ingrijpt.

Wij moeten onze aandacht aan de zaak geven. Behalve de betrekkingen met de buitenlandse mogendheden, waarover ik enkele woorden wilde zeggen, hebben wij nog de betrekkingen tot de binnenlandsche factoren van het rijk en hier wil ik slechts de aandacht vestigen op de betrekkingen tot den Duitschen rijksdag en het Duitse parlement.

Alle menselijke betrekkingen zijn gebaseerd op vertrouwen. Ik ben er van overtuigd, dat de rijksregering het volle vertrouwen heeft, dat wij allen, die hier zijn, zonder uitzondering slechts dat ene willen — al is het dan misschien langs verschillende wegen — n.l. een sterk bloeiend en gelukkig Duitsche rijk.

Ook ik, mijne heeren, moet voor het deel, dat mij voor de leiding en de voorbereiding der buitenlandse politiek is toegewezen, een zeker voorschot van vertrouwen van u verzoeken. U moet een zeker vertrouwen hebben in onze kennis van zaken en in onzen goeden wil. Kühlmann verzocht dat hem zooveel mogelijk tevoren kennis zou gegeven worden van vragen, welke in de richting van den rijksdag zouden gesteld worden. Daardoor zou de beantwoording zeer vergemakkelijkt worden.

Kühlmann vervolgde: Thans nu wij, — ik kan dat na rijpe overweging zeggen, — waarschijnlijk in het laatste jaar van dezen ongekenden volkerenstrijd zijn ingetreden, willen wij, wat mijn ressort aangaat, dit jaar ingaan met den vasten wil om vol te houden tot het goede eind. De hand vast aan het roer, en met vertrouwen op ons ongeëvenaard leger, zijn groote leiders op onze jonge maar prachtige vloot, vertrouwen op den goeden genius van het Duitse volk hoop ik ook, dat wij, voorzover wij daartoe kunnen bijdragen, uit den nood van dezen tijd zullen komen met een eervol, versterkten vrede, welke de Duitse toekomst verzekert.

De hoofdcommissie van den Rijksdag.

De hoofdcommissie van den rijksdag heeft later de beraadslagingen over de buitenlandse politiek voortgezet in tegenwoordigheid van den rijkskanselier en verscheidene staatssecretarissen.

De staatssecretaris van buitenlandse zaken gaf een algemeen overzicht van de wijze waarop hij de zaken van zijn departement denkt te leiden.

De vertegenwoordiger van de nationaal-liberalen verklaarde met voldoening en vreugde de woorden te vernemen van „vermoedelijk het laatste oorlogsjaar.“

De spreker der vooruitstrevenden nam met voldoening kennis van de wending van den staatssecretaris. Hij verwierp een politiek, welke slechts op macht gebaseerd is; zij moet op macht en recht gegrondvest zijn. Alleen door een vertrouwd

rechtssysteem zal de wereld een blijvend vrede krijgen. De regering moet de grondbeginselen vaststellen, volgens welke regering en parlement de kwesties der buitenlandse politiek door vruchtbare samenwerking oplossen.

De sociaal-democratische woordvoerder verklaarde: De vijandelijke staatslieden doen alle moeite om den oorlog in den winter van 1918 te laten voortduren. De volkeren willen dat niet.

Het besluit van den rijksdag, wat betreft een vrede door overeenkomst, blijkt de verwachte uitwerking te hebben.

Spreker verklaarde, dat het niet bij hem, noch bij zijn vrienden opkwam te verlangen dat de onder zeeoorlog verzwakt zou worden. Zoolang de vijanden weigerden vrede te sluiten, moesten zij onder militairen druk gehouden worden. Het vredesverdrag kan geen diplomaten-verdrag zijn, maar het moet waarborgen bieden voor een blijvend vrede.

Photographische Inrichting.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
Chicago 1893, en
„ Curaçao. Eerste Prijs Eere
medaille, 1904.
„ Brussel, 1910
Curaçao, Waterkant Otrabanda

Les i Evangelio

di toer Diadomingoe

i fiesta di anja

i di toer dia di Cuaresma.

Te verkrijgen tegen 75 cts. per exemplaar, ingebonden f. 1. bij:

Drukkerij van het Vicariaat,

St. Martinusgesticht,

Eerw. Br. Jozef, Pietermaai,

Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid, Breedestraat Overzijde en Succursalen, Willenstad en Pietermaai.

HA VEN-NIEUWS

VAN 13 OCT. — 27 OCT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Caracas	H Hichborn	17 Oct	La Guayra	17 Oct	New-York
Merida	A Johanson	17 „	Maracaibo	18 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Johnson	20 „	New York	20 „	Maracaibo
Pr d Nederlanden	N de Boer	13 Oct	New York	15 Oct	Paramaribo
Nickerie	R Nijboer	14 „	Trinidad	15 „	New York
Merida	A Johanson	22 „	Maracaibo	22 „	La Guayra
Merida	A Johanson	24 „	La Guayra	25 „	Maracaibo
Philadelphia	E W Goodman	24 „	New York	25 „	La Guayra
Maracaibo	P W Johnson	25 „	Maracaibo	25 „	New York
Don Alberto	Arvelo	8 Oct	Maracaibo	7 Oct	Maracaibo
Liseford	Olson	6 „	Mississippi	13 „	Cartagena
Antonio Lopez	Autich	16 „	Colon	16 „	Barcelona
Senator	H Jacobsen	14 „	New Port News	18 „	Colon
Samson	Bul	14 „	Mississippi	7 „	Maracaibo
Janvold	Meyer	15 „	Tucacas	16 „	New York

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Virginia	13 Oct	VeladeCoro	Felicidad V	18 Oct	Maracaibo
Providencia	13 „	VeladeCoro	Carm Josefa	18 „	Pto Cabello
Nereida H	14 „	Pto Cabello	Vesta H	18 „	Bonaire
Lady H	14 „	Aruba	Rita Otilia	18 „	Vela de Coro
Amistad V	14 „	CuldadBolv	Republica	14 „	Bonaire
Graciosa V	15 „	Maracaibo	La Providencia	15 „	Vela de Coro
Meteor H	16 „	Maracaibo	Nereida	16 „	Pto Cabello
Vesta H	17 „	Bonaire	Abona H	16 „	Barbados
Themis V	17 „	VeladeCoro	Maracaibo	17 „	La Costa
Alberta	18 „	Tucacas	Lady	18 „	Aruba
Silvide	18 „	Pto Cabello	Graciosa	17 „	Maracaibo
20 de Julio	19 „	Aruba	Zo Maria	19 „	P Colombia
			Alberta	18 „	La Vela de Coro